

WAT KUNNEN WE LEREN
VAN DE **NATUUR**
VOOR EEN BETERE
TOEKOMST?

BELEEF HET
IN MUSEON-
OMNIVERSUM

museon
omniversum

EDUCATIEF
PROGRAMMA
2024-2025

PRIMAIR
ONDERWIJS

INHOUD

MUSEON-OMNIVERSUM

- 04 Jij bent de toekomst
- 05 Wetenschap & Technologie

EDUCATIEF PROGRAMMA

- 06 Groep 1 & 2
- 08 Groep 3 & 4
- 10 Groep 5 & 6
- 14 Groep 7 & 8

- 18 Wat je verder wilt weten
- 20 Onze tarieven
- 22 Op school

Regionaal
Informatiecentrum van
de Verenigde Naties

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS
17 GOALS TO TRANSFORM OUR WORLD

◆ The Art
The Culture
The Hague.

WE ARE ONE PLANET!

Bij Museon-Omniversum draait alles om de aarde, de mens en een duurzame toekomst.

Museon-Omniversum inspireert met haar programmering One Planet nieuwe generaties om zich in te zetten voor een leefbare aarde voor iedereen. Dit doen wij o.a. met een interessant, educatief aanbod voor primair en voortgezet onderwijs. Wil je de leerlingen spelenderwijs iets bijbrengen over duurzame ontwikkeling? Boek dan een museumles of educatieve tour en combineer die met een grootbeeldfilm! Je leerlingen zullen geïnspireerd en met veel nieuwe kennis naar huis gaan.

In deze folder staat een uitgebreid aanbod per groep beschreven, maar we denken graag met je mee. Neem contact op voor de mogelijkheden en de versterkende combinatie van museumles met grootbeeldfilm.

= Cultuurschakel

= Wetenschap & Technologie

In dit educatief programma zijn een aantal lessen en films uitgelicht. Kijk voor alle programma's op onze website: www.museon-omniversum.nl/onderwijs

Jij BENT DE TOEKOMST

SDG-TENTOONSTELLING

In het museum kunnen de leerlingen, in kleine groepjes, op 2 manieren een ontdekkingsreis langs de 17 werelddoelen van de Verenigde Naties maken. Ze ontdekken voor welke uitdagingen we in de wereld staan, zoals voedseltekort, megasteden, overbevissing en racisme.

ONE PLANET TOUR

Met de One Planet Tour gaan leerlingen van groep 7 en 8 langs de doe-stations, waar ze filmpjes, foto's en collectie-items zien en opdrachten maken. Ze ontdekken hoe ze zelf aan de doelen kunnen bijdragen en welke onderwerpen zij belangrijk vinden.

STRIPPENKAART

Naast de tour is er ook een strippenkaart met 17 vragen, waarbij de leerlingen bij elk duurzaam doel hun mening geven. Bij de doe-stations ponsen ze een gaatje in de kaart bij hun antwoord. Na afloop laten ze de kaart uitlezen in een apparaat en ontdekken ze wat voor type wereldburger ze zijn; Alles is goed!

Deze kaart is geschikt voor leerlingen van groep 5 t/m 8.

CHALLENGE YOURSELF

Leerlingen uit groep 6, 7 en 8 kunnen ook aan de slag in de bruisende tentoonstelling op de begane grond waar ze voorbeelden van duurzame ontwikkeling en innovaties zien, maar vooral zelf de handen uit de mouwen steken!

Ze ontdekken op thema's als bouwen, natuur, kleding en circulaire materialen hoe ze samen de wereld eerlijker maken en leefbaar houden. Ontdek bijvoorbeeld hoe een tiny house eruit ziet, waar kleding vandaan komt en welke oplossingen we van de natuur kunnen leren.

De klas gaat, onder begeleiding van de juf of meester in groepjes, aan de slag met missies die ze moeten volbrengen. Door samen te werken en dingen te doen, gaan de leerlingen uitdagingen aan en denken na over oplossingen.

SPECTACULAIRE GROOTBEELDFILM

In de Dome programmeren wij spectaculaire grootbeeldfilms. Zie en beleef de mooiste en meest bijzondere plekken op aarde! Doordat de filmbeelden om je heen op een gigagroot scherm te zien zijn, lijkt het alsof je er zelf bij bent! Je bepaalt als docent (van minimaal 25 leerlingen) zelf wanneer je welke film wilt zien. De films duren circa 50 minuten.

MET DE KLAS OP RUIMTEREIS

Je kunt vanaf groep 7 & 8 ook een interactieve Planetariumles boeken. Maak een indrukwekkende ruimtereis langs de Melkweg, planetenstelsels, de zon en miljoenen sterren. Sterrenkundigen van de Nederlandse Onderzoekschool voor Astronomie geven deze les op het niveau van de klas.

OOK VOOR WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE KOM JE BIJ ONS

Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich vanaf jonge leeftijd thuis voelen in de technische en wetenschappelijke wereld en een nieuwsgierige en onderzoekende houding ontwikkelen. Wetenschap & Technologie (W&T) komen daarom op allerlei plekken bij ons aan bod.

Onze W&T-lessen gaan uit van onderzoekend en ontwerpend leren en maken gebruik van de museale collectie om zo de leerlingen te enthousiasmeren voor uiteenlopende onderwerpen.

Onze W&T-lessen herken je aan dit symbooltje:

GROEP 1 & 2

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

- **Ittuk, de kleine Inuit**
Hoe is het om te leven op de Noordpool?
- **Red de zeedieren!**
Wat vind je in de zee en op het strand?
- **Reis naar de ruimte**
Hoe word je een astronaut?
- **Verzamelen!**
Hoe doe je dat?

DOME

**Het Grote Onderwateravontuur
van Barney en Beenie**

 UITGELICHT

REIS NAAR DE RUIMTE

Hoe word je een astronaut?

De kleine Valentina lag vaak in het gras te kijken naar de sterren. Ze had een droom: astronaut worden. En dat is haar gelukt! Welke leerlingen zouden er ook astronaut willen worden? En wat moet je daar allemaal voor kunnen en doen? Zijn jullie klaar voor een kleine training?

Met spel, proefjes en opdrachten ontdekken de leerlingen de kleuren van de aarde vanaf de maan, verkennen onderwerpen als zwaartekracht, zuurstof (ademhalen) en aantrekkingskracht (magnetisme), maar leren ook wat een astronaut allemaal moet kunnen in de ruimte: repareren met een robotgrijper en oefenen met grote handschoenen.

GROEP 3 & 4

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

Laat je tanden zien!

Ontdek de verschillende vormen van tanden en kiezen

Wilde dieren in Nederland

Maak een landschap voor mens en dier samen

Elektriciteit voor beginners

Zelf stroom laten werken

DOME

Animal Kingdom

FILM +
QUIZ!

UITGELICHT

NIEUW!

ANIMAL KINGDOM

Ontdek de dierenwereld met film en quiz!

In deze spectaculaire Dome film ontdek je allerlei diersoorten van over de hele wereld. Grote bekende dieren zoals olifanten en krokodillen, maar ook de mestkever komt voorbij. Van de Afrikaanse savanne en de oceanen tot de sneeuwvlaktes op de Noordpool.

Voorafgaand aan deze film doen de kinderen mee met een interactieve en leerzame quiz, begeleid door onze museumdocent.

Dit programma duurt in totaal 75 minuten en vindt in zijn geheel plaats in de Dome.

Dit programma is te boeken voor minimaal 50 leerlingen per keer.

GROEP 5 & 6

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

- **Dinosaurussen en andere fossielen**
Onderzoek versteende resten van dieren en planten
- **Aan de slag als archeoloog**
Ontdek prehistorisch Den Haag
- **Magnetisme: aantrekken of afstoten**
Waarom plakt een magneet aan een koelkast?
- **Weer en klimaat**
Wat heeft dat met elkaar te maken? Ontdek verschillende klimaten
- **Duurzaam bouwen**
Ontdek hoe je een milieuvriendelijk huis kunt maken

DOME

Turtle adventure
Secrets of the Sea
Bugs!
BBC's Antarctica
Animal Kingdom

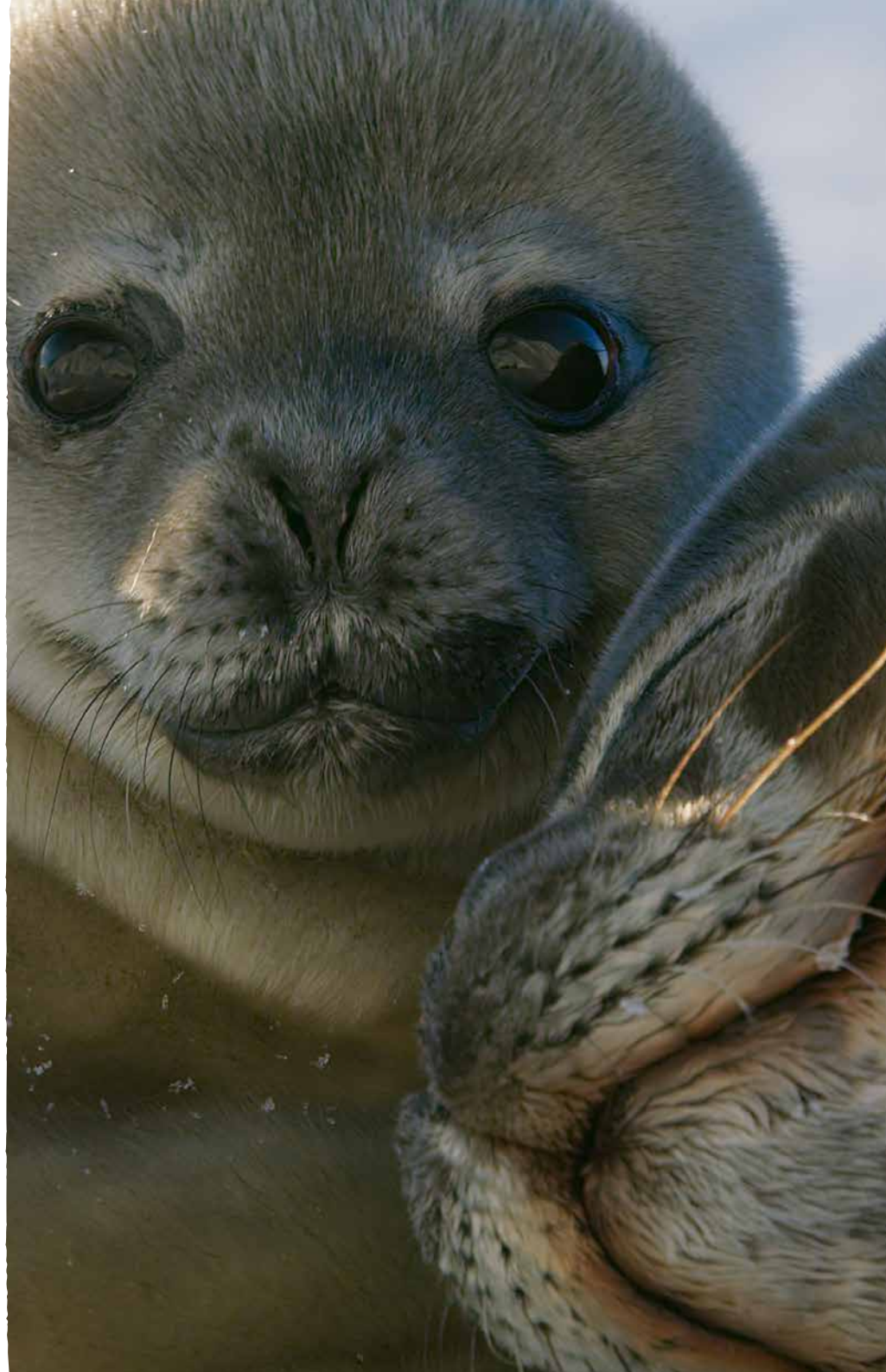
AAN DE SLAG ALS ARCHEOLOOG

Ontdek prehistorisch Den Haag

Overal in de grond vind je resten van vroeger. Ook in Den Haag. Bij een opgraving in Ypenburg ontdekten archeologen een plek waar 5500 jaar geleden steentijdmensen woonden. Ze vonden potscherven, werktuigen, visgraatjes en zaadjes. Deze vondsten geven antwoord op vragen als: hoe woonden deze mensen, hoe oud werden ze, wat aten ze?

In de les ontdekken de leerlingen hoe archeologen werken en wat we daardoor weten over vroeger. In teams maken de leerlingen opdrachten en verzamelen ze puzzelstukken. Samen met de klas wordt een grote puzzel gemaakt die laat zien hoe het leven eruit zag tijdens de Haagse prehistorie.

Door te kijken naar hoe mensen vroeger leefden, kunnen we samen bedenken welke slimme ideeën we uit de prehistorie kunnen gebruiken voor onze toekomst.

BBC'S ANTARCTICA

Antarctica is een mysterieus continent. Afgelegen en vrijwel onbewoond. En het behoort niemand toe. Dit continent werd pas 200 jaar geleden ontdekt. Het is de koudste, droogste en winderigste plek op aarde, omringd door de ruwste oceanen. Er kan bijna niets op deze plek leven, maar toch gedijen hier vreemde en wonderlijke wezens in groten getale.

Ook in het kader van klimaatverandering is het goed dit continent beter te leren kennen. Wat hier gebeurt heeft invloed op ons allemaal.

GROEP 7 & 8

OVERZICHT

MUSEUMLESSEN

Wat zijn jouw kinderrechten?

Leer er 10 wat beter kennen

Aardbevingen en vulkanen

Waar komen ze voor en waar ontstaan ze?

T/M
DECEMBER
2024

Klimaatstudio

De gevolgen van klimaatverandering ver weg en in Nederland

Kind in oorlog (maart, april, mei)

Over kinderen in oorlogstijd, vroeger en nu

DOME

Meet the Universe

Interactieve planetariumles

Volcanoes

Pandas, the Journey Home

America's Music

The Arctic: Our Last Great Wilderness

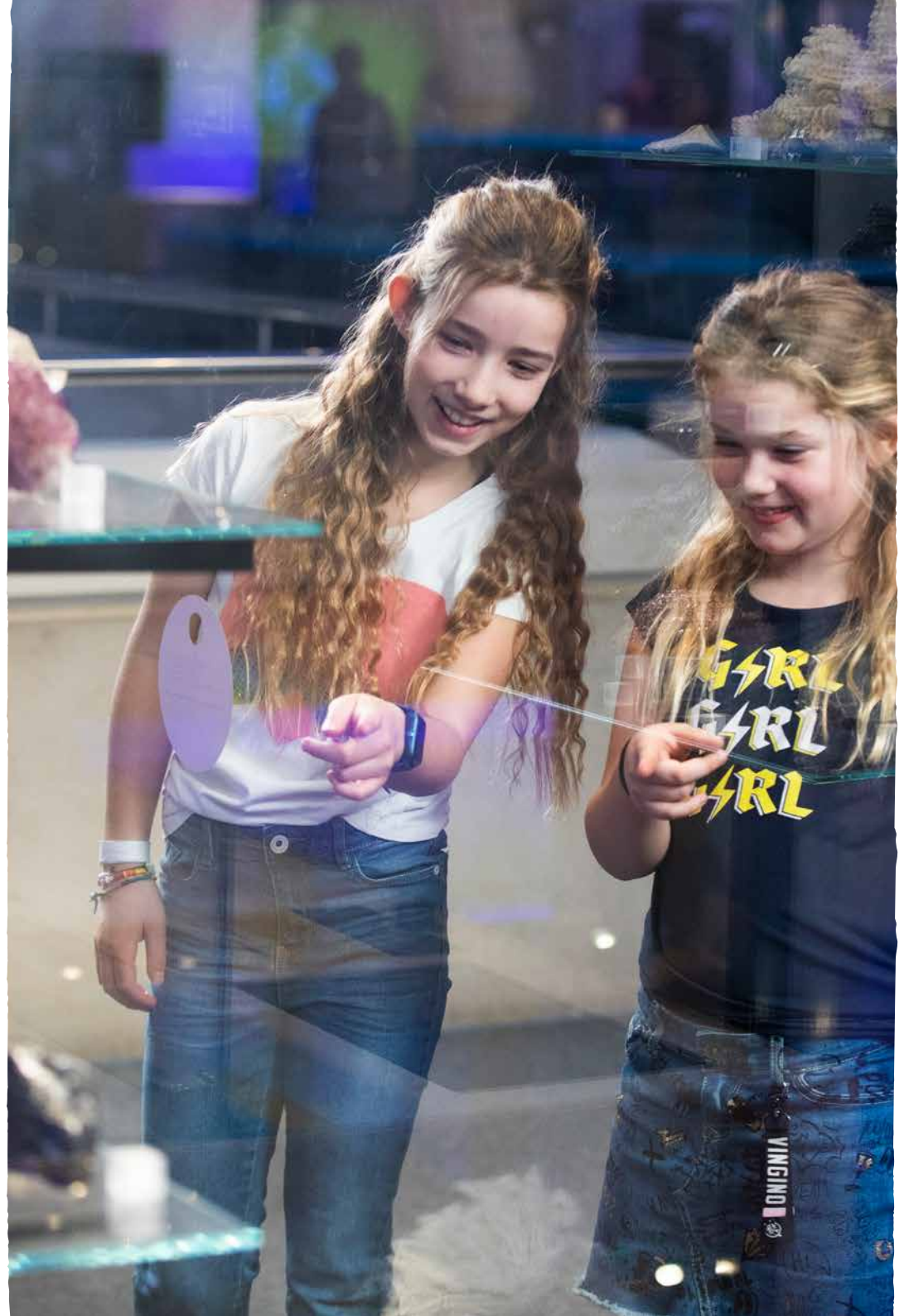
Secrets of the Sea

EXPO TOURS

One Planet Tour

Ontdek de duurzame ontwikkelingsdoelen.

Zie pagina 4.

KIND IN OORLOG

Over kinderen in oorlogstijd, vroeger en nu

De meeste leerlingen kennen in grote lijnen het verloop van de Tweede Wereldoorlog. In de les gaan we juist in op de vraag: wat hebben kinderen meegemaakt? Hoe was het om kind te zijn in oorlogstijd? Welke invloed had de oorlog op hun dagelijkse leven?

Antwoorden op deze vragen zijn terug te vinden in verhalen, voorwerpen, foto's, filmfragmenten en documenten van 35 mensen, die kind waren toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak.

Na een inleiding verdiepen de leerlingen zich individueel in het oorlogsverhaal van één van de kinderen. Als afsluiting delen de leerlingen hun bevindingen over wat hun toegewezen kind tijdens de oorlog heeft meegemaakt. Samen bespreken we hoe deze verhalen ons helpen om het leven van kinderen in huidige oorlogsgebieden te begrijpen en waarom het belangrijk is om te onthouden dat oorlog alleen verliezers kent.

PANDAS, THE JOURNEY HOME

De film volgt de panda's van het Wolong Panda Centrum. Na tientallen jaren zijn er driehonderd reuzenpanda's gefokt. Stap voor stap worden ze in steeds grotere natuurreservaten getraind om tenslotte volledig los te worden gelaten in het wild, hun natuurlijke omgeving.

De pandabeer is voor de Chinezen hun nationale symbool en de overheid investeert miljoenen om de pandabeer van uitsterven te redden. We ontmoeten de panda's als ze zich voorbereiden op hun nieuwe leven, en leren over fascinerende gewoontes. Panda's zien er niet alleen schattig uit, ze blijken ook nog eens bijzonder grappig te zijn. We zien ook de toewijding van de wetenschappers die zich dag en nacht voor deze bijzondere dieren inzetten. En we volgen één panda in het bijzonder, Tao Tao, die in het bamboebos zijn avontuurlijke leven in het wild begint.

WAT JE VERDER WILT WETEN

ONS EDUCatieve AANBOD

Volg een museumles, boek een educatieve tour en/of ga naar onze indrukwekkende Dome voor een spectaculaire film of interactieve planetariumles. Combinaties van bovenstaande opties zorgen voor een onvergetelijke ervaring!

RESERVEREN

Schoolbezoeken met alleen een museumles vraag je aan via www.museon-omniversum.nl/onderwijs. Als Haagse school reserveer en beheer je lessen, met of zonder busvervoer, via het account van de school. Heeft de school nog geen account, maak dat dan aan via de website (button: 'direct een les reserveren').

Wil je iets anders dan alleen een museumles? Neem dan contact op met scholen@museon-omniversum.nl of vul het aanvraagformulier in op de website.

Maximaal aantal leerlingen:
Les: Regulier onderwijs: 32
Speciaal onderwijs: 18
Film: 285

Verzekerd zijn van de les/film die jij wilt op het moment dat jij wilt? Reserveer dan zoveel mogelijk vóór 16 september 2024. Reserveren na deze datum is mogelijk, maar wellicht zijn de mogelijkheden dan wat beperkter.

Kijk op www.museon-omniversum.nl/pagina/films-voor-het-onderwijs voor het hele filmaanbod voor het onderwijs.

HOE GAAT DE LES?

De les duurt 75 minuten. Je krijgt les van een van onze ervaren docenten. Ze beginnen om 9:15 uur en om 10:45 uur. Wanneer de school buiten Den Haag ligt en deze tijden niet haalbaar zijn, neem dan contact met ons op.

SPECIALAAL ONDERWIJS

Wij denken graag met je mee als je twijfelt over welke les het beste past.

IJSJES

Wil je tijdens de schoolreis de leerlingen op een ijsje trakteren? Dat kan! Vraag bij de boeking naar de mogelijkheden en de actuele prijzen.

BUSVERVOER

Wij verzorgen het busvervoer, vanaf 25 leerlingen, voor Haagse scholen. Mocht je minder leerlingen in de groep hebben, dan adviseren we om nog een groep aan te melden, voor een andere les op hetzelfde tijdstip.

Lukt dat niet, dan kan de busreis gewoon doorgaan. Wel brengen we de kosten voor 25 leerlingen in rekening. Heb je hulp nodig of vragen over het vervoer? Neem contact met ons op.

School buiten Den Haag en busvervoer nodig? BAB-VIOS kent de weg naar Museon-Omniversum!
Telefoon 0174 - 315 090 of e-mail info@babviostouringcars.nl.

BUS OF TRAM

Met de HTM Kinder Groepskaart reis je heel voordelig met groepen kinderen in de bussen en trams van HTM. Kijk op hun website voor de actuele prijzen.

ONZE TARIEVEN

Deze speciale onderwijstarieven* kunnen wij alleen hanteren als er vooraf een reservering wordt gemaakt.

Les

€ 4,50 per persoon

75 minuten met museumdocent.

Tarief o.b.v. min. 25 / max. 32 leerlingen

m.u.v. speciaal onderwijs.

Het minimum van 25 leerlingen geldt niet wanneer er een combinatie is van les en film of tentoonstellingsbezoek.

Tentoonstellingsbezoek

€ 4,50 per persoon

Vanaf groep 5, met educatief materiaal.

Dome film

€ 4,50 per persoon

50 minuten per film. Tarief o.b.v. min. 25 / max. 285 leerlingen.

Wanneer je met minimaal 25 leerlingen komt, kun je zelf een film uitkiezen. Jullie keuze horen we graag bij de boeking.

Meet the Universe

Interactieve planetariumles (Dome)

€5,00 per persoon

50 minuten. Tarief o.b.v. min. 25 leerlingen / max. 2 klassen tegelijk.

Bij schoolreizen kunnen wij museumlessen aanbieden tot maximaal 4 klassen.

Een combinatie van 2 onderdelen:

€ 8,00 per persoon

Ca. 2,5 uur verblijf.

Een combinatie van 3 onderdelen

€ 11,00 per persoon

Ca. 4,5 uur verblijf.

Deze combinatie is best een intensieve uitdaging en pas aan te raden vanaf groep 6. Wanneer je twijfelt of ze dit aan kunnen, neem dan gerust contact met ons op.

Busvervoer (scholen Den Haag)

Per leerling € 5,00

Kleine groepen (12-18 personen)

PROJECTEN

Werkweek Wilhelminaoord (voorbereiding)

€ 4,50 per leerling

Deze les is alleen beschikbaar in combinatie met een bezoek aan School in Bos en niet via de website aan te vragen. Je ontvangt van ons een uitnodiging voor de les.

*) Alle hiervoor genoemde bedragen voor lessen, films, projecten en busvervoer zijn inclusief BTW. Onder voorbehoud van tussentijdse prijswijzigingen.

MUSEON- OMNIVERSUM WERKT SAMEN MET

Cultuurschakel:

Bij ons aanbod staat aangegeven welke museumlessen ook aan te vragen zijn via Cultuurschakel: www.cultuurschakel.nl

Cultuurmenu:

In het aanbod van het Cultuurmenu verzorgt Museon-Omniversum de volgende museumles voor groep 5: Romeinen langs de grens, de influencers van de oudheid

Deze les is alleen aan te vragen via het Cultuurmenu: www.cultuurmenu.nl

COLOFON

Museon-Omniversum
Stadhouderslaan 37
2517 HV Den Haag
Telefoon algemeen: 070 - 33 81 338
www.museon-omniversum.nl

Samenstelling

Museon-Omniversum

Ontwerp en opmaak

Simone Marchetti

Fotografie

Museon-Omniversum,
tenzij anders aangegeven

Druk

Drukwerkdeal

Oplage

1000

April 2024

CONTACT

Reserveren en busvervoer

Marjolijn Janssen & Doenja Schutte

Telefoon: 070 - 33 81 463

E-mail: scholen@museon-omniversum.nl

www.museon-omniversum.nl/onderwijs

MUSEON-OMNIVERSUM ONDERSTEUNT ROOTS & SHOOTS

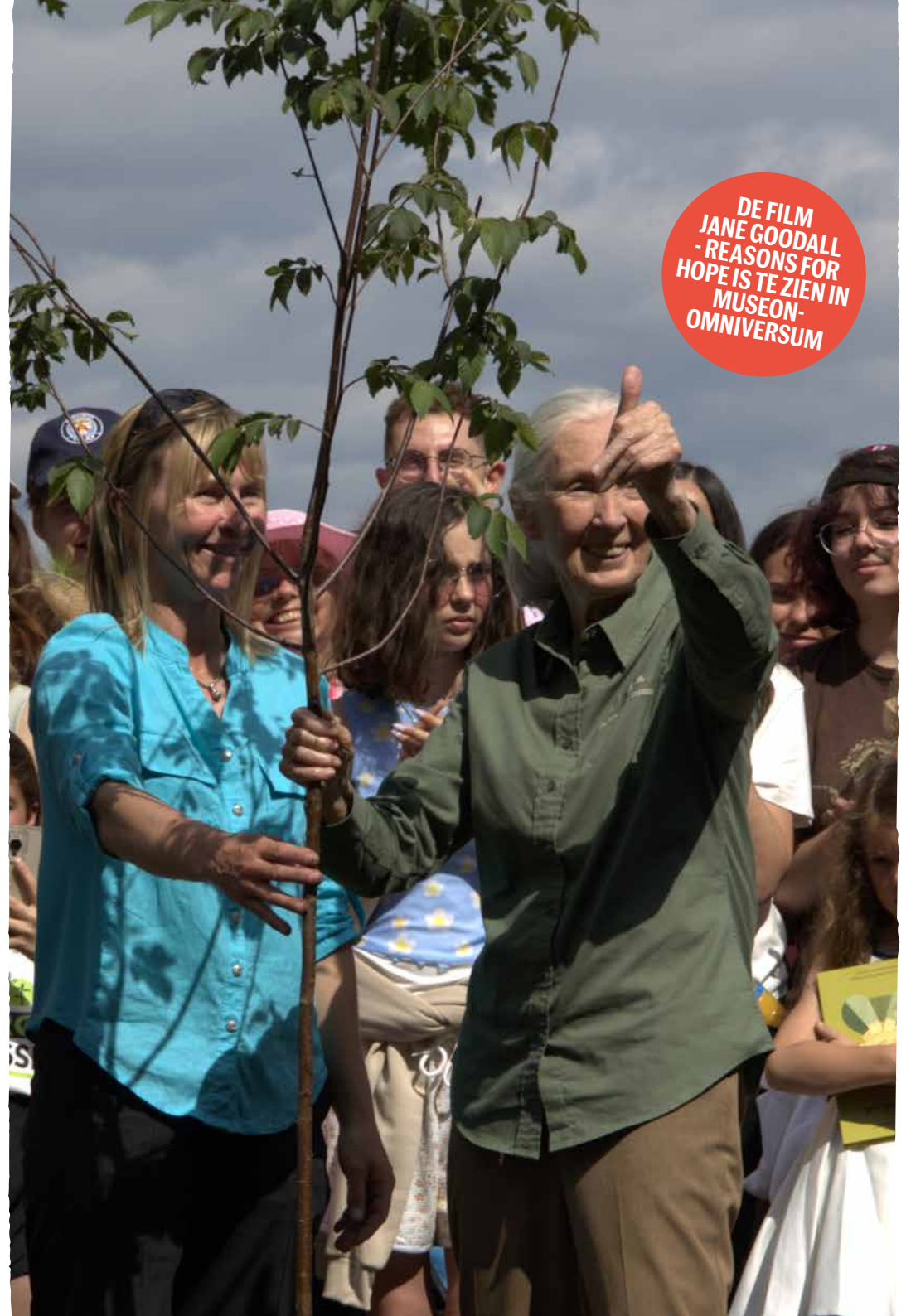
Wil je dat jouw leerlingen het verschil maken voor mens, dier en de natuur met een eigen project? Ga dan aan de slag met het 4 Stappenplan van Roots & Shoots voor groep 5 t/m 8!

Roots & Shoots is het jongerenprogramma van Jane Goodall, iemand die het verschil maakt voor mens, dier en natuur en nu nog steeds anderen inspireert.

Roots & Shoots laat je met andere ogen naar onze gedeelde natuur kijken, naar de mensen en de dieren waar we samen deze aarde mee delen. Roots & Shoots zet je aan het denken. Wat klopt er in mijn omgeving en wat niet? En wat kan ik ermee doen? Hoe kan ik ervoor zorgen dat er iets verandert? En hoe werkt dat dan? Hoe kies ik een project? Hoe start ik een project? Wie en wat heb ik daarvoor nodig en wanneer?

Dit programma wordt op school ingeluid met een gratis workshop gegeven door de vrijwilligers van Roots & Shoots. Zij begeleiden tijdens deze workshop de kinderen om de 4 stappen (Inspiratie, Omgeving in kaart brengen, Actie ondernemen, Vier je successen) door te lopen. Dit is de start voor het opzetten van een project om de wereld te verbeteren. Het project of de projecten die vervolgens gestart worden, zullen verder worden begeleid door de eigen leerkracht. De handvatten hiervoor worden gegeven tijdens de workshop.

Kijk voor meer informatie op:
www.rootsandshoots.nl

DE FILM
JANE GOODALL
- REASONS FOR
HOPE IS TE ZIEN IN
MUSEON-
OMNIVERSUM

MUSEON-OMNIVERSUM

STADHOUDERSLAAN 37
2517 HV DEN HAAG

070 33 81 338
WWW.MUSEON-OMNIVERSUM.NL

WAT VOOR
WERELDBURGER
BEN JIJ?